EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 10.1.2020.
COM(2020) 4 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o provedbi Uredbe (EZ) br. 1007/2009, kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2015/1775, o trgovini proizvodima od tuljana

1. Uvod

Režim EU-a o tuljanima

Uredbom (EZ) br. 1007/2009[1] Europskog parlamenta i Vijeća o trgovini proizvodima od tuljana (Osnovna uredba) zabranjuje se stavljanje proizvoda od tuljana na tržište EU-a.

Zabrana trgovine primjenjuje se na proizvode od tuljana proizvedene u EU-u i na uvezene proizvode od tuljana. Osnovna uredba izmijenjena je Uredbom (EU) 2015/1775[2] kako bi se uzeli u obzir ishodi odluka Svjetske trgovinske organizacije (WTO) u predmetu EZ – Proizvodi od tuljana[3]. Zbog toga su trenutačnim režimom EU-a o tuljanima predviđene dvije iznimke od zabrane:

1) dopušteno je stavljanje proizvoda od tuljana na tržište ako su ti proizvodi dobiveni od lova koji obavljaju inuitske ili druge autohtone zajednice, pod uvjetom da su ispunjeni posebni uvjeti utvrđeni u članku 3. stavku 1. Osnovne uredbe, kako je izmijenjena.

   Člankom 3. stavkom 1.a te uredbe, kako je izmijenjena, propisano je i da se u trenutku stavljanja na tržište EU-a uz proizvod od tuljana mora priložiti dokument kojim se potvrđuje usklađenost s uvjetima utvrđenima za ostvarivanje iznimke koja se odnosi na „inuitske ili druge autohtone zajednice". Potvrdu treba izdati tijelo koje je za tu svrhu priznala Europska komisija u skladu s člankom 3. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2015/1850[4] (Provedbena uredba);

2) omogućen je i uvoz proizvoda od tuljana ako je povremene prirode i obuhvaća isključivo robu za osobnu uporabu putnika ili njihovih obitelji (članak 3. stavak 2. Osnovne uredbe, kako je izmijenjena).

Obveze izvješćivanja u skladu s Uredbom (EZ) br. 1007/2009, kako je izmijenjena

Člankom 7. Osnovne uredbe, kako je izmijenjena, propisano je da do 31. prosinca 2018., a nakon toga svake četiri godine, države članice Komisiji podnose izvješće u kojem utvrđuju koje su mjere poduzete za provedbu te uredbe.

Komisija zatim Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izvješće o provedbi Uredbe u roku od 12 mjeseci od završetka svakog izvještajnog razdoblja. Dakle, prvo se izvješće podnosi do 31. prosinca 2019.

U prethodno navedenim izvješćima i u izvješću Komisije trebalo bi procijeniti funkcioniranje i djelotvornost Uredbe u postizanju cilja koji je njome određen. U izvješćima bi se trebao procijeniti i učinak na socioekonomski razvoj inuitskih ili drugih autohtonih zajednica. Radi cjelovitosti, u izvješćima se procjenjuje i utjecaj na populaciju tuljana.

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1007
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2015.262.01.0001.01.ENG
[3] http://trade.ec.europa.eu/wtodispute/show.cfm?id=475&code=2
[4] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32015R1850

2. Kontekst

Kao odgovor na raširenu zabrinutost zbog godišnjeg ubijanja nekih mladunaca tuljana, EU je 1983. donio Direktivu Vijeća 83/129/EEZ[5] kako bi zabranio uvoz u EU proizvoda od mladunčadi dviju vrta tuljana, i to sedlastih tuljana i tuljana mjehuraša. Ta se direktiva prvotno primjenjivala do 1. listopada 1985. Valjanost Direktive 83/129/EEZ najprije je produljena do 1. listopada 1989. Direktivom 85/444/EEZ[6] te potom 1989. na neodređeno vrijeme Direktivom Vijeća 89/370/EEZ[7].

Tuljani se love u EU-u i izvan njega i upotrebljavaju se za dobivanje raznih proizvoda, od kapsula Omega-3 do odjeće koja sadržava obrađenu kožu i krzno tuljana. S obzirom na prirodu tih proizvoda, koji se komercijalno prodaju na različitim tržištima, među ostalim i na tržištu EU-a, potrošačima je teško ili nemoguće razlikovati ih od sličnih proizvoda koji ne potječu od tuljana.

Građani i potrošači izrazili su zabrinutost zbog moguće prisutnosti na tržištu proizvoda dobivenih od životinja koje su usmrćene i oderane na način koji uzrokuje patnju. Kao odgovor na to, nekoliko je država članica donijelo zakonodavstvo kojim se uređuje trgovina proizvodima od tuljana zabranom uvoza i proizvodnje takvih proizvoda, dok u drugim državama članicama nisu uvedena nikakva ograničenja u pogledu trgovine tim proizvodima.

Te razlike među nacionalnim odredbama kojima se uređuju trgovina, uvoz, proizvodnja i stavljanje na tržište proizvoda od tuljana negativno su utjecale na funkcioniranje unutarnjeg tržišta i činile su prepreke u trgovini takvim proizvodima. Stoga je EU donio Uredbu (EZ) br. 1007/2009[8] Europskog parlamenta i Vijeća (Osnovna uredba) uzimajući u obzir načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Osnovnom uredbom uvedena je zabrana stavljanja na tržište proizvoda od tuljana.

Istodobno je EU priznao da je lov na tuljane sastavni dio socioekonomije, prehrane, kulture i identiteta inuitskih ili drugih autohtonih zajednica te da značajno pridonosi njihovoj egzistenciji i razvoju, izvor je hrane i prihoda potrebnih za život i održivo uzdržavanje zajednice te čuva i nastavlja tradicionalno postojanje zajednice. EU je utvrdio i da lov na tuljane koji tradicionalno obavljaju inuitske ili druge autohtone zajednice ne pobuđuje istu moralnu zabrinutost javnosti kao i lov na tuljane koji se provodi prvenstveno zbog komercijalnih razloga. Nadalje, opće je priznato da temeljni, gospodarski i socijalni interesi inuitskih ili drugih autohtonih zajednica ne bi smjeli biti ugroženi, u skladu s Deklaracijom Ujedinjenih naroda o pravima autohtonih naroda iz 2007.

Stoga je Osnovnom uredbom iznimno omogućeno stavljanje na tržište proizvoda od tuljana koji su rezultat lova koji tradicionalno obavljaju inuitske ili druge autohtone zajednice, pod uvjetom da se lov provodi vodeći računa o dobrobiti životinja i na način kojim se u najvećoj mogućoj mjeri umanjuje patnja životinja. Iznimka je bila ograničena na lov kojim se pridonosi egzistenciji tih zajednica.

Osnovnom uredbom iznimno je omogućeno i stavljanje na tržište proizvoda od tuljana ulovljenih isključivo u svrhu održivog upravljanja morskim resursima.

[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:31983L0129
[6] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31985L0444
[7] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:31989L0370
[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1007

Kanada i Norveška pokrenule su 2010. postupak rješavanja sporova u okviru Svjetske trgovinske organizacije protiv Osnovne uredbe i njezine početne Provedbene uredbe (EU) br. 737/2010. WTO je 2013. zaključio da režim EU-a o tuljanima, kojim se na temelju iznimki koje se odnose na Inuite i na upravljanje morskim resursima omogućuje određenim proizvodima od tuljana na uđu na tržište EU-a, štetno utječe na mogućnosti tržišnog natjecanja za kanadske i norveške proizvode u odnosu na uvezene proizvode iz Grenlanda i domaće istovjetne proizvode iz EU-a. Naime, u to je vrijeme samo Grenland službeno podnio zahtjev za priznavanje tijela za izdavanje potvrda.

Kako bi svoj režim uskladio s odlukama WTO-a, EU je donio Uredbu (EU) 2015/1775, kojom je režim EU-a o tuljanima izmijenjen uklanjanjem iznimke za upravljanje morskim resursima.

Ipak, uklanjanjem te iznimke nije se dovelo u pitanje pravo država članica da nastave regulirati lov koji se provodi u svrhu održivog upravljanja morskim resursima. Međutim, time se države članice spriječilo da dopuste stavljanje na tržište proizvoda koji su rezultat takvog lova, osim ako bi bili obuhvaćeni iznimkom za „inuitske ili druge autohtone zajednice", koja je ostala na snazi. Izmijenjenom Uredbom ojačana je i usklađenost s ciljem Osnovne uredbe izričitim dodavanjem pitanja dobrobiti životinja kao uvjeta za primjenu iznimke.

Kako bi se nadležnim nacionalnim tijelima olakšale operacije izvršenja, člankom 3. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 1007/2009 od Komisije se zahtijevalo da izda tehničke smjernice[9] s indikativnim popisom tarifnih oznaka kombinirane nomenklature koje mogu obuhvaćati proizvode od tuljana.

U cilju osiguranja ujednačene provedbe Osnovne uredbe donesena je Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/1850 kako bi se utvrdili zahtjevi u pogledu uvoza proizvoda od tuljana za osobnu uporabu putnika ili njihovih obitelji. U njoj se navode kriteriji za priznavanje tijela odgovornih za izdavanje dokumenata kojima se potvrđuje usklađenost s iznimkom za „inuitske ili druge autohtone zajednice". Utvrđuje se i uloga tijela država članica nadležnih za kontrolu potvrda i bilježenje podataka navedenih u njima.

3. Izvješća država članica EU-a

Za potrebe izrade ovog Izvješća, od država članica EU-a zatraženo je da do 30. lipnja 2019. Komisiji dostave svoja nacionalna izvješća odgovaranjem na internetski upitnik. Za svih 28 država članica EU-a izvještajno razdoblje trajalo je od 18. listopada 2015. (datum početka primjene Uredbe (EU) 2015/1775) do 31. prosinca 2018.

Sve države članice EU-a osim njih četiriju (Francuska, Grčka, Luksemburg i Malta) podnijele su svoja nacionalna izvješća. Ovo se Izvješće temelji na zaprimljenim odgovorima na upitnik. Stoga bi navod „sve države članice" trebalo tumačiti kao „sve države članice osim njih četiriju koje nisu dostavile svoja izvješća".

a) Nadležno tijelo

U skladu s člankom 6. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2015/1850 svaka država članica određuje jedno ili više nadležnih tijela odgovornih za verifikaciju potvrda za uvezene proizvode od tuljana, na zahtjev carinskih tijela, za kontrolu izdavanja potvrda koje obavljaju priznata tijela koja su osnovana i aktivna u toj državi članici te za čuvanje primjerka potvrda

[9] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1560955112627&uri=CELEX:52010XC1229(04)

izdanih za proizvode od tuljana koji potječu od ulova tuljana u toj državi članici. Države članice obavješćuju Komisiju o određenim nadležnim tijelima, a Komisija objavljuje popis određenih nadležnih tijela[10] na svojim internetskim stranicama[11] i redovito ga ažurira. Od država članica tražilo se da prema potrebi ažuriraju svoje podatke navedene u objavljenom popisu.

Nacionalnim zakonodavstvom država članica službeno se određuje nadležno tijelo i definira njegova uloga: inspekcija, provjera potvrda koje izdaju priznata tijela, suradnja s drugim javnim upravama (kao što su ministarstvo financija ili ministarstvo poljoprivrede) i carinskim tijelima, uključujući davanje smjernica za nadzor državne granice. U Portugalu je uvoz proizvoda od tuljana obuhvaćen dozvolama koje izdaje upravljačko tijelo u skladu s Konvencijom o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama (CITES).

Na marginama svojeg odgovora na upitnik, Danska je postavila pitanje potrebe za člankom 6. stavkom 1. točkama (b) i (c) u Provedbenoj uredbi (EU) 2015/1850 i za četvrtim primjerkom potvrde u Prilogu toj uredbi jer, prema njezinu shvaćanju, države članice ne mogu imenovati priznata tijela. Komisija je odgovorila da neke države članice imaju narode koji odgovaraju definiciji „inuitskih ili drugih autohtonih zajednica" te im je stoga dopušteno loviti tuljane za svoju egzistenciju i stavljati proizvode od tuljana na tržište EU-a. Te bi države članice mogle podnijeti zahtjev da jedno od njihovih tijela bude službeno priznato za izdavanje potvrda. U tom bi slučaju članak 6. stavak 1. točke (b) i (c) bio relevantan, kao i četvrti primjerak potvrde koji bi trebalo dostaviti nadležnom tijelu u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (c).

b) Iznimka za „inuitske ili druge autohtone zajednice"

Danska je jedina država članica koja je izvijestila da su proizvodi od tuljana stavljeni na tržište na temelju uvjeta utvrđenih za iznimku koja se odnosi na „inuitske ili druge autohtone zajednice" predviđenu člankom 3. stavkom 1. Osnovne uredbe, kako je izmijenjena. Tijekom izvještajnog razdoblja danska carinska tijela evidentirala su uvoz proizvoda od tuljana iz Grenlanda u ukupnoj vrijednosti od 2 626 128 danskih kruna i ukupnoj količini od 10 502 kg.

Carinska tijela ili druga provedbena tijela nisu se obratila ni jednoj državi članici radi donošenja odluke o mjerama koje treba poduzeti u slučaju sumnji u vjerodostojnost ili ispravnost potvrde ili radi daljnjeg savjetovanja. Ni jedna od njih nije morala odbiti stavljanje na svoje tržište proizvoda od tuljana obuhvaćenih iznimkom za „inuitske ili druge autohtone zajednice". Samo je Portugal jednom zahtijevao prijevod potvrde (koja je obuhvaćena člankom 4. Provedbene uredbe) na svoj nacionalni jezik. U Hrvatskoj je nacionalnim zakonodavstvom propisano da potvrde moraju biti prevedene na nacionalni jezik.

c) Osobna uporaba putnika ili njihovih obitelji

Četiri države članice (Češka, Njemačka, Poljska i Španjolska) izvijestile su o slučajevima u kojima su carinska tijela obavijestila nadležno tijelo o problemu s uvozom proizvoda od tuljana za osobnu uporabu putnika ili njihovih obitelji, kako je predviđeno člankom 3. stavkom 2. Osnovne uredbe, kako je izmijenjena.

[10] https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/pdf/comp_authorities.pdf
[11] https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/seal_hunting.htm

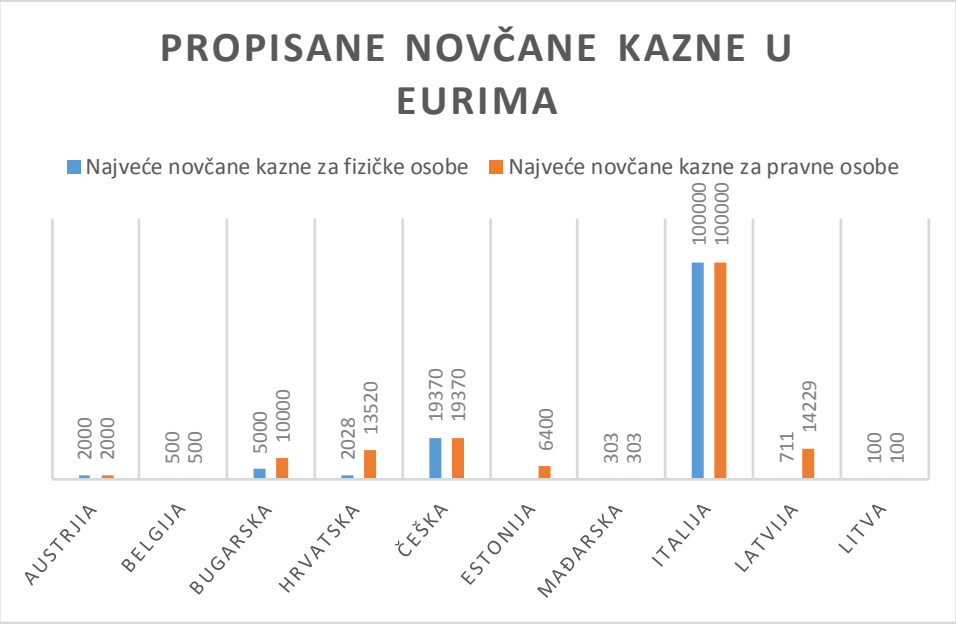
d) Stavljanje na tržište na drugoj osnovi

Nije dopušteno stavljanje proizvoda od tuljana na tržište EU-a na nekoj drugoj osnovi osim na temelju prethodno navedenih iznimaka. Samo je Estoniji i Portugalu bio dostavljen zahtjev za stavljanje proizvoda od tuljana na tržište zbog razloga koji nisu iznimka za „inuitske ili druge autohtone zajednice" ili osobnu uporabu putnika i njihovih obitelji. U Estoniji su štavljene kože tuljana (1 700 komada u 2016.; 1 988 u 2017. i 2 418 u 2018.) uvezene za unutarnju proizvodnju koju provodi proizvođač obuće koji zatim ponovno izvozi svu prerađenu robu. Portugal je odbio zahtjev za uvoz proizvoda od tuljana za trgovinu.

e) Sankcije

U skladu s člankom 6. Osnovne uredbe od država članica zahtijeva se da utvrde pravila o učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama koje se primjenjuju na povrede odredaba Uredbe te da osiguraju primjenu tih pravila.

U svim državama članicama osim u Finskoj postoje pravila o sankcijama koje se primjenjuju na povrede Osnovne uredbe. U Finskoj je u tijeku postupak izmjene mjerodavnog zakonodavstva kako bi se uključila takva pravila. Te se sankcije kreću u rasponu od novčanih kazni, zapljene i uništenja robe (u svim državama članicama osim u Finskoj) do kazne zatvora (samo u nekima od njih). Iznos novčane kazne obično se razlikuje ovisno o tome je li kazneno djelo počinila fizička ili pravna osoba. U tablici u nastavku prikazan je najveći iznos novčanih kazni (u eurima) u državama članicama koje su dostavile te informacije u svojem nacionalnom izvješću. Tablica nije iscrpna, ali ipak pokazuje da postoje znatne razlike u novčanim kaznama koje su propisale države članice.

Ni jedna država članica koja je dostavila izvješće nije izrekla takve sankcije tijekom referentnog razdoblja te ni u jednoj od tih država članica carina nije zaplijenila proizvode od tuljana zbog neusklađenosti s Uredbom.

(f) Obrada podataka

Samo Hrvatska, Finska, Nizozemska, Portugal i Španjolska upotrebljavaju elektronički sustav za razmjenu i bilježenje podataka sadržanih u potvrdama, u skladu s člankom 7. Provedbene uredbe. Ni jedna država članica nije imala ništa za izvijestiti o zaštiti osobnih podataka pri obradi potvrda obuhvaćenih člankom 8. Provedbene uredbe.

g) Informacije putem oznake s kodom QR

Kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje iznimke za „inuitske ili druge autohtone zajednice" te poboljšale informacije o režimu EU-a o tuljanima, priznata tijela iz članka 3. stavka 4. Uredbe, kako je izmijenjena, mogu staviti oznaku s kodom QR na proizvode od tuljana koje su certificirali. Taj kôd QR povezan je s internetskom stranicom EUROPA[12] koja sadržava relevantne informacije o režimu o tuljanima.

Samo devet država članica (Danska, Estonija, Finska, Irska, Italija, Latvija, Poljska, Portugal i Slovenija) zna za postojanje koda QR, a carinska tijela ili druga provedbena tijela nisu se obratila ni jednoj državi članici radi savjetovanja u vezi s tim kodom QR.

h) Lov na tuljane

Tijekom izvještajnog razdoblja lov na tuljane odvijao se na državnom području Danske, Estonije, Finske i Švedske.

U svojim su izvješćima te četiri države članice ukratko opisale svrhu lova, uvjete u kojima je proveden, primijenjenu metodu usmrćivanja, kako se vodilo računa o dobrobiti životinja te utjecaj tog lova na populaciju tuljana, na ekosustave i na ljudske aktivnosti. U tekstu u nastavku prikazana su stajališta iznesena u ta četiri nacionalna izvješća.

U Danskoj se tuljani ne smiju slobodno loviti, ali se može zatražiti odstupanje za ubijanje tuljana u radijusu od 100 metara od ribolovnog alata kako bi se spriječilo oštećivanje alata, i to isključivo izvan razdoblja razmnožavanja i mijenjanja krzna. Od 2018. odobravaju se i odstupanja za ubijanje tuljana u rijekama, što ima pozitivan učinak na matične stokove ribljih populacija koje su pod pritiskom. Odstupanje za ubijanje tuljana odobrava se isključivo pod uvjetom da osoba upotrebljava pušku odobrenog kalibra, ima položen poseban lovački ispit i posjeduje dansku dozvolu za lov. U Bornholmu se čunjasti tuljan smije loviti cijele godine jer na tom području ne postoje područja razmnožavanja, ali lovci moraju pohađati poseban tečaj o lovu na tuljane. U Danskoj se populacije tuljana prate tako da se svake godine provodi njihovo brojenje. Čini se da mali broj tuljana ulovljenih tijekom izvještajnog razdoblja (78 običnih tuljana i 1 čunjasti tuljan) nije utjecao na veličinu populacije, ponašanje tuljana općenito, morski ekosustav ni mogućnosti praćenja tuljana.

U Estoniji se dopušta lov na tuljane kako bi se osiguralo održivo upravljanje morskim resursima i egzistencija lovaca i obitelji iz lokalnih zajednica na malim estonskim otocima te kako bi se očuvala njihova kulturna baština i tradicija. Lov na tuljane strogo je reguliran „Pravilnikom o lovstvu", a dobrobit životinja u potpunosti se uzima u obzir. Lov se smije odvijati samo u određenim lovnim područjima, tijekom sezone lova (od 15. travnja do 31. prosinca) i nakon položenog ispita pucanja iz oružja. Postoje posebni zahtjevi za vrstu oružja i streljiva koji se upotrebljavaju, a lov iz plovila s motornim pogonom zabranjen je. Godišnja lovna kvota ograničena je na 1 % populacije tuljana, a utjecaj na populaciju tuljana i ekosustave zanemariv je. Lovna kvota je 2015. iznosila 53 tuljana, a ulovljeno ih je 10. U

[12] https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/eu_seal_regime.htm

2016. ulovljeno je 10 tuljana u okviru kvote od 42, 2017. ulovljeno ih je 9 u okviru kvote od 45, a 2018. ulovljeno ih je 19 u okviru kvote od 37. S obzirom na to da se tijekom godina povećala populacija čunjastih tuljana, u Estoniji je od 2015. ponovno dopušten lov na njih, čime se oživljava stara tradicija. Estonija je navela da je taj lov, koji je malih razmjera, potreban kako bi se smanjila šteta za ribolov, ali nije dopušten na područjima na kojima je čunjasti tuljan zaštićen.

U Finskoj je lov na tuljane uređen nacionalnim zakonodavstvom i relevantnim zakonodavstvom EU-a s pomoću održivih lovnih kvota, vremenski ograničene sezone lova i specificiranjem tehničkih karakteristika pušaka i streljiva. Lov na tuljane na temelju dozvole provodi se na otocima i otočićima radi održivog upravljanja morskim resursima, ali i sprečavanja štete za gospodarski ribolov. Posljednjih je godina lov na ledu moguć samo u sjevernom Baltičkom moru. Brojni lovci imaju posebne suvremene puške za lov na tuljane te moraju položiti ispit, uz prethodno pohađanje tečaja o lovnoj etici, prije nego što im se dopusti lov. Finska Agencija za zaštitu divlje faune i flore već godinama osposobljava lovce na obalnim područjima za primjenu smrtonosne metode ubijanja. Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva odgovorno je za utvrđivanje najvećeg broja čunjastih i prstenastih tuljana koje se može održivo loviti, na temelju najboljih znanstvenih podataka koje je prikupio Institut za prirodne resurse. Nije dopušten lov na male populacije tuljana (npr. prstenaste tuljane u Finskom zaljevu). S obzirom na to da postoji tek nekoliko stotina lovaca na tuljane, jer je lov skup i broj je dana prikladnih za lov ograničen, godišnje se ubije samo nekoliko stotina tuljana. Procijenjeno godišnje povećanje populacije tuljana veće je od broja ulovljenih tuljana. Tuljani su oportunisti u pogledu izbora hrane. Postoje dokazi iz Finske i Švedske da tuljani jedu ribu iz ribolovnih alata, osim ako su alati otporni na prodor tuljana. U stvarnosti se samo klopke, kogoli (izdužene ribolovne mreže u obliku vreće koju otvorenom drže obruči) ili slični ribolovni alati mogu djelomično učiniti otpornima na prodor tuljana, a da pri tom gospodarski ribolov i dalje bude održiv. Iz studija se može zaključiti da tuljani uzimaju velik broj riba iz ribolovnog alata, a da pritom ne ostavljaju dokaze, pa je stoga teško kvantificirati utjecaj tuljana na populacije riba. Tuljani jedu od 3 do 5 kilograma ribe dnevno, što može ugroziti riblje vrste ili populacije zaštićene zakonodavstvom EU-a ili nacionalnim zakonodavstvom. Rekreacijski i gospodarski ribolov jednostrukim mrežama stajaćicama smanjio se za 30–40 % tijekom posljednjih desetljeća u vanjskom arhipelagu te je čak potpuno prestao na određenim područjima zbog predacije tuljana. Lov na tuljane provodi se uglavnom na morskim područjima u vanjskom arhipelagu, gdje je interakcija s drugim ljudskim aktivnostima zanemariva. U izvješću Finske istaknuto je da se zabranom trgovine proizvodima od tuljana smanjuju mogućnosti razvoja održivih aktivnosti povezanih s tuljanima, kao što je turizam. Pozitivan učinak lova blizu ribolovnog alata samo je privremen jer se u roku od nekoliko dana ili čak sati pojavljuju novi tuljani. Općenito, lov na tuljane ne može se smatrati jedinim načinom ublažavanja problema koje uzrokuju tuljani.

U Švedskoj Agencija za zaštitu okoliša dopušta i strogo uređuje lov na tuljane na područjima na kojima sve veća populacija tuljana uzrokuje velike štete na ribolovnim alatima i jede ulove. Lovna kvota i streljiva koja treba upotrebljavati isto su tako strogo propisani. Iz odluka švedske Agencije za zaštitu okoliša razvidno je da primijenjena metoda usmrćivanja mora prouzročiti trenutačnu smrt i ne smije izazvati nepotrebnu patnju te da lov na tuljane s plovila smije obavljati samo lovac koji je završio tečaj u organizaciji udruženja lovaca u Švedskoj ili Finskoj i da pri lovu brod mora biti u stanju mirovanja. Švedskim Zakonom o lovstvu propisano je da lov ne smije prouzročiti nepotrebnu patnju. U Švedskoj su u tijeku istraživanja za razvoj ribolovne opreme koja je otporna za tuljane. Broj tuljana ulovljenih radi zaštite sektora ribarstva, tj. u okviru jedine dopuštene vrste lova, predstavlja samo vrlo mali

udio populacije tuljana. Stoga je Švedska izvijestila da je utjecaj na populaciju tuljana i na ekosustave minimalan.

i) Opća procjena

Od država članica tražilo se da dostave opću procjenu triju aspekata Uredbe na svojem državnom području: njezinog funkcioniranja (sposobnosti obavljanja redovite funkcije), djelotvornosti (sposobnosti postizanja željenog rezultata) i učinka (na primjer, promijenjeno tržište za proizvode od tuljana).

Neke države članice (Belgija, Bugarska, Češka, Irska, Italija, Litva i Slovačka) navele su da na njihovom državnom području ne postoji trgovina proizvodima od tuljana te da stoga ne mogu procijeniti funkcioniranje, djelotvornost i učinak Uredbe. Neke (Cipar, Njemačka, Nizozemska, Rumunjska i Slovenija) nisu dostavile nikakvu procjenu, vjerojatno zbog istog razloga.

Ostale (Austrija, Hrvatska, Danska, Estonija, Finska, Mađarska, Latvija, Poljska, Portugal, Španjolska, Švedska i Ujedinjena Kraljevina) smatraju da je Uredba svrsishodna te dosad nisu imale nikakvih problema u vezi s njom. Njihova carinska tijela provode postupke za njezinu pravilnu provedbu. Danska, Estonija, Finska i Švedska iznijele su neke konkretne primjedbe koje se navode u nastavku.

Danska je istaknula činjenicu da je lov na tuljane vrlo važan za Grenland te da danska vlada smatra da je potrebno promicati razumijevanje lova na tuljane na Grenlandu kao održivog legitimnog zanimanja i ojačati izvoz proizvoda od tuljana iz Grenlanda, uključujući u EU. Međutim, Danska i Grenland tvrdili su da, iako proizvodi od tuljana koje ulove inuitske ili druge zajednice nisu obuhvaćeni zabranom uvoza, zabrana je dovela do velikog pada prodaje grenlandskih krzna od tuljana na tržištu EU-a. Danska bi željela da EU bolje informira javnost o pravu Grenlanda na izvoz krzna od tuljana (pod određenim uvjetima).

Estonija smatra da bi se tuljani ulovljeni za potrebe upravljanja morskim resursima trebali u potpunosti iskoristiti te da bi lokalnim zajednicama trebala biti omogućena mala prodaja ručno izrađenih proizvoda kako bi se nadoknadili troškovi lova i predstavili kreativnost i tradicija tih zajednica. Za Estoniju, pravna nemogućnost prodaje čak i manje količine proizvoda od tuljana utječe na turizam, razvoj lokalnih zajednica i očuvanje tradicija na određenim područjima.

Finska smatra da je učinak Uredbe veći od njezine predviđene svrhe. Zabrana je pridonijela trenutačnom lošem stanju obalnog ribolova i znatno snizila vrijednost tuljana kao vrste divljači. Zbog zabrane se ulovljenim tuljanima mogu koristiti samo lovci, što dovodi do smanjenja spremnosti na lov na tuljane koji se nalaze u blizini ribolovnih alata te do prisilnog suživota tuljana i rezigniranih ribara. Populacije tuljana bilježe povećanje brojnosti u Baltičkome moru i nalaze se svugdje na finskoj obali. Finska je izvijestila da lov na tuljane koji se provodi radi održivog upravljanja morskim resursima, pri kojem se u potpunosti vodi računa o dobrobiti životinja te se ne bacaju dijelovi ulovljene životinje, nego se svi dijelovi iskorištavaju, ne bi trebao izazivati moralnu zabrinutost javnosti. Primjenom metoda kojima se uništavaju osjetilne funkcije mozga tuljani se mogu brzo usmrtiti, a da im se pritom ne uzrokuje patnja koja se može izbjeći. Finska smatra da bi se proglašavanjem tuljana vrijednim resursom te dopuštanjem jasno regulirane trgovine proizvodima od tuljana povećao osjećaj odgovornosti i predanost održivom iskorištavanju tih resursa. Trgovina proizvodima od tuljana nikad nije bila velik sektor sa znatnim ekonomskim rezultatima. Međutim, u obalnim

područjima trgovina može pridonijeti kao izvor prihoda i način njegovanja kulturnih vrijednosti. Anketa provedena 2018. pokazala je da 50 % finskih građana ima pozitivan stav prema maloj trgovini proizvodima od tuljana. Prema podacima dobivenima brojenjem u Baltičkome moru, ukupna populacija čunjastih tuljana iznosi 40 000–54 000 jedinki i godišnje se povećava za od 2 300 do 3 000 jedinki. Od 1. listopada 2018. do 31. srpnja 2019. u Baltičkome moru ulovljena su 254 čunjasta tuljana. Populacija prstenastih tuljana iznosi najmanje 20 000 jedinki, s godišnjim povećanjem od 1 000 jedinki. Čunjasti tuljan obično je živio samo u sjevernim dijelovima Baltičkog mora, ali njegova sve veća populacija danas se proširila na cijelo Baltičko more te izaziva zarazu istočnog stoka bakalara parazitima i time dovodi do sve veće smrtnosti bakalara. Finska smatra da bi EU trebao ozbiljno razmotriti izmjenu Uredbe o zabrani trgovine proizvodima od tuljana kako bi se smanjili znatni negativni društveno-gospodarski učinci zabrane na ribolov i kulturu lova.

Švedska tijela i nevladine organizacije iznijele su sljedeće primjedbe u pogledu učinka Uredbe. Lov na tuljane oduvijek je bio dio švedske kulture i povijesti te način na koji se malim priobalnim ribolovom mogao ostvariti dodatni prihod od prodaje mesa, kože i kostiju, koji se upotrebljavaju za izradu alata, nakita i oružja. Zbog zabrane manje ljudi lovi tuljane, a istodobno sve veća populacija tuljana prelazi sigurnu biološku granicu i uzrokuje zarazu ribljih stokova parazitima, kompeticiju za ribe i uništavanje ribolovnih alata. Jedan od ključnih problema koje je istaknula švedska Agencija za zaštitu okoliša jest da zabrana trgovine u okviru postojećeg režima o tuljanima sprječava iskorištavanje tuljana kao resursa, kao i učinkovito upravljanje sve većom populacijom tuljana, koja uzrokuje veliku štetu ulovu i opremi. Švedska se obvezala osigurati povoljno stanje očuvanosti čunjastih tuljana. Švedska Agencija za upravljanje morskim i vodnim područjima smatra da bi javnost stoga mogla prihvatiti mjere nužne za provedbu potrebnog upravljanja sve većom populacijom tuljana kad bi se trgovina proizvodima od tuljana ponovno odobrila zbog navedenih razloga. Švedska smatra da bi čunjaste tuljane trebalo cijeniti kao resurs kako bi se opravdala nadoknada koja se u skladu s nacionalnim zakonodavstvom dodjeljuje ribarima za štetu koju prouzroče tuljani. Ekonomsku vrijednost lovačkog turizma i prodaje proizvoda od tuljana trebalo bi analizirati u odnosu na trošak nadoknade za štete koje prouzroče tuljani. Švedski Odbor za poljoprivredu smatra da bi, kao opće načelo, svim vrstama koje se prirodno pojavljuju u Švedskoj trebalo upravljati na dugoročno održiv način koji ne utječe negativno na njihovo stanje očuvanosti. Na temelju izmijenjenog režima EU-a o tuljanima nezakonito je komercijalno iskorištavati tuljane ulovljene za potrebe održivog upravljanja morskim resursima. Stoga, iako se u Baltičkome moru tuljani zakonito love, ulov se može iskoristiti samo u vlastitom kućanstvu lovca ili baciti kao otpad na odlagalište otpada, što bi se moglo smatrati neodrživim iz okolišne i etičke perspektive. Zato Švedska navodi da bi mala trgovina proizvodima od tuljana trebala biti dopuštena. Nacionalni odbor za trgovinu podsjetio je da je Švedska u prethodnim pregovorima zatražila izuzeće od zabrane trgovine proizvodima od tuljana. Švedska udruženja ribara ističu činjenicu da tuljani uzrokuju sve više šteta sektoru malog priobalnog ribolova te da će ih i dalje loviti zbog razloga povezanih s upravljanjem resursima u Baltičkome moru. Oni izražavaju žaljenje zbog toga što se takav vrijedan resurs pretvara u otpad jer većina ulova završava na odlagalištima, gdje lovci moraju čak i platiti za odlaganje svojeg ulova. Udruženje lovaca smatra da je lov na tuljane dio kulturne baštine i način zaštite biološke raznolikosti ribljih stokova. Zaštitni lov koji se trenutačno provodi uređen je strogim pravilima, ali je stvarni problem u tome što se zakonito ulovljeni tuljani ne mogu upotrijebiti ili prodati zbog zabrane. Švedsko udruženje lovaca navodi da je za zaštitni lov potrebno veliko ulaganje u znanje i opremu pa se njime bavi nekolicina specijaliziranih stručnjaka, čiji se interes za lov smanjuje kad ispune svoje osobne potrebe za mesom i kožom.

4. Izvješća priznatih tijela

U skladu s člankom 3. stavkom 1.a Osnovne uredbe, kako je izmijenjena, proizvodi od tuljana koji se mogu staviti na tržište EU-a u okviru iznimke za „inuitske ili druge autohtone zajednice" moraju biti popraćeni potvrdom koju je izdalo tijelo koje je u tu svrhu priznala Europska komisija u skladu s člankom 3. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2015/1850 (Provedbena uredba).

Dosad je Europska komisija priznala tri tijela:

- grenlandsko Ministarstvo ribarstva, lova i poljoprivrede[13],
- Ministarstvo okoliša Vlade Nunavuta (Kanada)[14],
- Vladu Sjeverozapadnih teritorija Kanade[15].

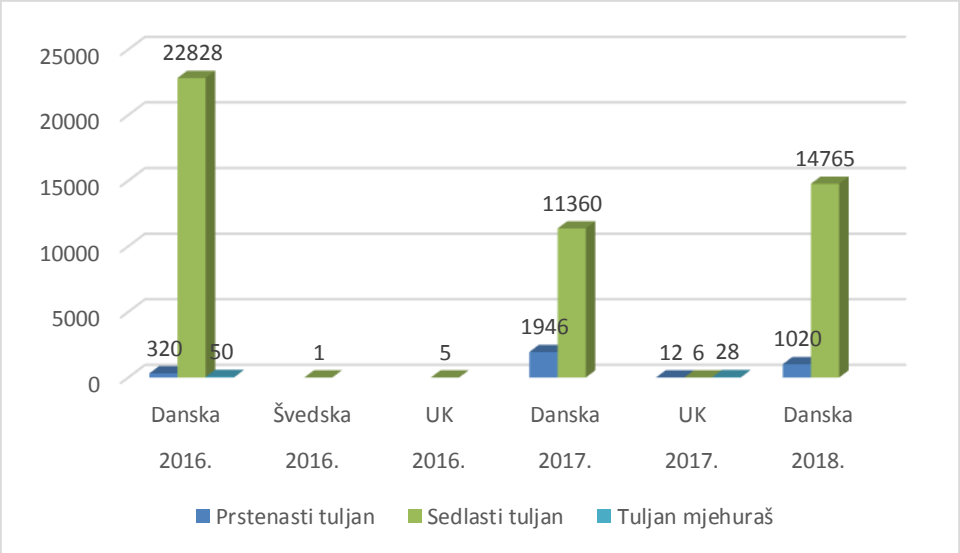
Za potrebe izrade ovog Izvješća, od priznatih tijela zatraženo je da do 30. lipnja 2019. odgovore na internetski upitnik. Razdoblje izvješćivanja za Grenland i Nunavut trajalo je od 26. listopada 2015. do 31. prosinca 2018., a za Sjeverozapadne teritorije Kanade od 14. veljače 2017. do 31. prosinca 2018.

a) Potvrde

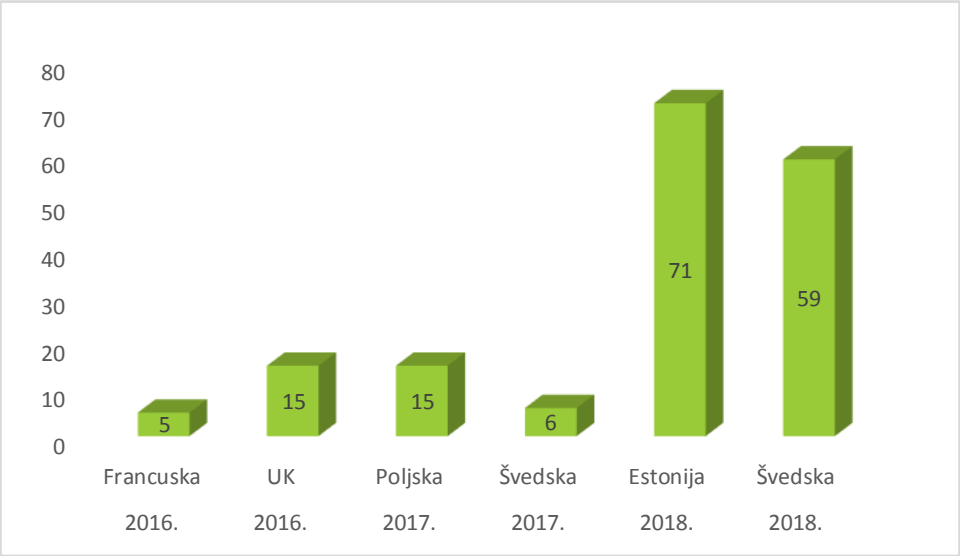
Priznata tijela Grenlanda i Nunavuta izdala su tijekom izvještajnog razdoblja velik broj potvrda za svoje proizvode od tuljana kako bi ih se moglo staviti na tržište EU-a. Ti su se proizvodi od tuljana sastojali od dorađene/štavljene kože tuljana s krznom ili bez krzna, proizvoda dobivenih iz komercijalno štavljene kože tuljana, ali i artikala izrađenih od kože tuljana, kao što su trake za glavu, šeširi, papuče, ukosnice ili torbice.

Grenlandsko Ministarstvo ribarstva, lova i poljoprivrede izdalo je potvrde za proizvode dobivene od prstenastog i sedlastog tuljana te tuljana mjehuraša koji su stavljeni na tržište EU-a u Danskoj, Švedskoj i Ujedinjenoj Kraljevini. U tablici u nastavku prikazan je broj komada proizvoda dobivenih od pojedine vrste tuljana koje su te tri države članice EU-a uvezle tijekom triju godina obuhvaćenih izvještajnim razdobljem.

[13] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?qid=1571662742841&uri=CELEX:32015D1027(02)
[14] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?qid=1571662612122&uri=CELEX:32015D1027(01)
[15] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32017D0265

Ministarstvo okoliša Vlade Nunavuta (Kanada) izdalo je potvrde za proizvode dobivene isključivo od prstenastog tuljana koji su stavljeni na tržište EU-a u Francuskoj, Ujedinjenoj Kraljevini, Poljskoj, Švedskoj i Estoniji. U tablici u nastavku prikazan je broj komada proizvoda dobivenih od prstenastih tuljana koje su te države članice EU-a uvezle tijekom triju godina obuhvaćenih izvještajnim razdobljem.

U tablici nije prikazano da je Estonija 2018. uvezla i jedan proizvod od sedlastog tuljana. S obzirom na to da Norveška nije obuhvaćena ovim Izvješćem, samo za informaciju navodimo da je Odjel za okoliš Vlade Nunavuta izdao potvrde za 377 proizvoda od prstenastog tuljana i 23 proizvoda od sedlastog tuljana namijenjena stavljanju na norveško tržište u 2018.

Vlada Sjeverozapadnih teritorija Kanade tijekom dvogodišnjeg izvještajnog razdoblja nije izdala ni jednu potvrdu jer su prodaje sirove kože tuljana s krznom putem dražbi ograničene na domaće kanadsko tržište, za koje nije potrebna provjera podrijetla. Priznato tijelo smatra da je nepostojanje tržišta/potražnje u EU-u posljedica zabrane stavljanja na tržište proizvoda od tuljana koju je uveo EU.

Tri priznata tijela izvijestila su o određenim problemima koji se odnose na potvrde.

Priznato tijelo Grenlanda smatra da carinjenje pošiljaka štavljene kože tuljana koje se šalju iz štavionica Great Greenland Furhouse/Kopenhagen Fur u Ujedinjenu Kraljevinu traje nerazmjerno dugo na granici. To je dovelo do toga da neki kupci više ne žele kupovati kožu tuljana jer ne mogu biti sigurni da će brzo dobiti robu.

Priznato tijelo Nunavuta utvrdilo je nekoliko problema povezanih s potvrdama te je upitalo EU bi li bilo prihvatljivo da čini sljedeće:

- da izdaje jednu jedinstvenu potvrdu za više koža s krznom jer je sustav koji priznato tijelo Nunavuta trenutačno primjenjuje takav da se izdaju potvrde samo za pojedinačne kože s krznom. Nakon što se to pitanje riješi, Nunavut bi želio u potpunosti automatizirati izdavanje potvrda,

- da izdaje potvrdu obrtnicima iz Nunavuta koji potvrđuju da u svojem radu upotrebljavaju isključivo kožu s krznom tuljana koje su ulovili Inuiti. Naime, jedan proizvod od tuljana može biti proizveden od više koža s krznom ili se od jedne kože s krznom može izraditi više proizvoda od tuljana. Neki obrtnici kupuju kože s krznom od drugih priznatih tijela i kombiniraju ih s kožama s krznom iz Nunavuta kako bi proizveli svoje konačne proizvode. Vlada Nunavuta obvezala bi se pratiti te pojedince i zahtijevati element sljedivosti kako bi se osigurala usklađenost,

- da ne bude obvezan navesti ime države članice EU-a u kojoj će proizvod biti stavljen na tržište. U nekim okolnostima proizvod može ući u EU, napustiti ga i potom ponovno ući, ponekad se može preraditi u određenoj državi članici, ali priznato tijelo ne zna gdje će se konačni proizvod staviti na tržište. Postojećim formatom potvrde od priznatog tijela zahtijeva se da navede ime države članice te bi to trebalo promijeniti tako da se podrazumijeva opći ulazak u EU bez navođenja države članice,

- da umjesto fizičke potvrde razmotri i druge načine dokazivanja inuitskog podrijetla, na primjer pečat koji se otiskuje samo na kože s krznom koje je pratila i potvrdila Vlada Nunavuta ili privjesnice s kodom QR i pečatom Vlade Nunavuta, koji je gotovo nemoguće krivotvoriti.

Priznato tijelo Nunavuta željelo bi znati i što učiniti ako pojedinac uđe u EU s proizvodima za prodaju i osobnim predmetima izrađenima od kože tuljana s krznom.

Za priznato tijelo Sjeverozapadnih teritorija glavni je problem to što njihov trenutačni sustav može provjeriti samo rukom pisane certifikate za cijele kože tuljana s krznom (sirove ili prerađene). Ne može se primijeniti na pojedinačne proizvode izrađene od jedne ili više koža tuljana s krznom pa se stoga certifikati moraju pisati rukom za svaki komad. Za provedbu potvrde bit će potrebne izmjene njihova sustava, što će iziskivati financijska sredstva. Sve tuljane koje su ulovili Inuiti/Inuvialuiti u Nunavutu i Sjeverozapadnim teritorijima trebalo bi smatrati usklađenima te bi njihove kože s krznom trebalo automatski certificirati. U postupku tijela za potvrđivanje dobro se obavješćuje o mehanizmima za osiguravanje usklađenosti. Kazne za neusklađenost postoje, ali dosad nisu bile potrebne. Priznato tijelo Sjeverozapadnih teritorija izražava žaljenje zbog toga što se EU nije obvezao pružiti financijsku i tehničku potporu za operacionalizaciju izuzeća te potiče EU na ciljano financiranje projekata u području obrazovanja i otvaranja prema javnosti kojima će se Inuitima/Inuvialuitima koji se počinju baviti gospodarskim djelatnostima omogućiti da dopru do potrošača i građana Europe.

Od priznatih se tijela tražilo da opišu kako prate usklađenost s člankom 3. stavkom 1. Osnovne uredbe, kako je izmijenjena, kojim se dopušta stavljanje na tržište samo onih proizvoda od tuljana koji su rezultat lova koji inuitske ili druge autohtone zajednice obavljaju tradicionalno te koji pridonosi njihovoj egzistenciji i obavlja se tako da se vodi računa o dobrobiti životinja.

Kad je riječ o Grenlandu, Ministarstvo ribarstva, lovstva i poljoprivrede uputilo je Komisiju na još uvijek valjane podatke dostavljene prije nego što je ono bilo priznato kao tijelo za potvrđivanje.

Nunavut potvrđuje da su se Inuiti u Nunavutu uvijek tradicionalno i povijesno bavili lovom na tuljane te da se svi ulovi tuljana u Nunavutu ostvaruju radi egzistencije. Na tom području Inutima nije izdana ni jedna komercijalna dozvola. Nunavutski Zakon o divljim biljnim i životinjskim vrstama propisuje humano postupanje s ulovljenim tuljanima, a provode ga službenici za očuvanje prirode. Kože tuljana prate se s pomoću sustava za praćenje krzna. Ministarstvo za zaštitu okoliša Vlade Nunavuta izdalo je certifikate za sve kože tuljana s krznom i proizvode koje je moguće certificirati i koji ispunjavaju uvjete za izuzeće koje se odnosi na autohtone zajednice. Inuiti i Vlada Nunavuta slijede tri glavna načela u pogledu lova na tuljane: 1. održiv lov, pri čemu su resursi zaštićeni od prekomjernog lova i njima se upravlja tako da se zadrži položaj tuljana u globalnom ekosustavu; 2. potpuno korištenje, pri čemu se meso iskorištava za hranu, koža s krznom upotrebljava se za odjeću, a ulje je bogat izvor omega-3 kiselina; i 3. humani lov, pri čemu se s tuljanima mora postupati s poštovanjem i lovi ih se samo za ono za što je potrebno, a samo usmrćivanje je čisto i brzo.

Kad je riječ o Sjeverozapadnim teritorijima, Vlada Sjeverozapadnih teritorija i regionalna korporacija Inuvialuita jedini su prihvatljivi predstavnici sjevernih kultura/zajednica. Potrebno je provesti studiju o sektoru i njegovu potencijalu.

Niti jedno od priznatih tijela nije naišlo na neusklađenost. U Nunavutu mala skupina uključenih obrtnika strogo se pridržava pravila pristupa tržištu EU-a. Priznato tijelo Nunavuta distribuiralo je obrazovne materijale na svojem području i ključnim skupinama izvan Nunavuta kako bi pojasnilo postupak certificiranja te je navelo i svoje podatke za kontakt.

Svake se godine provodi revizija triju priznatih tijela. U Grenlandu ta revizija ne obuhvaća isključivo postupak certificiranja u okviru režima EU-a o tuljanima. U Nunavutu se mogu provesti temeljitije revizije ako se pojave konkretni problemi.

Sva tri priznata tijela sastavljaju redovita izvješća o radu. U Grenlandu su ta izvješća godišnja. U Nunavutu se održavaju tromjesečni informativni sastanci na kojima se Ministarstvo izvješćuje o stanju svih programa, projekata, aktivnosti i inicijativa povezanih s uporabom kože od tuljana s krznom. U Sjeverozapadnim teritorijima Ministarstvu se dostavljaju redovita izvješća o inicijativama povezanima s krznarskom industrijom, čime su obuhvaćeni proizvodi od tuljana, godišnja prodaja sirovina i potpora tradicionalnim gospodarstvima. Od priznatih tijela nije zatraženo da dostave podatke o sadržaju tih izvješća o radu.

b) Obrada podataka

Sva tri priznata tijela primjenjuju elektronički sustav za razmjenu i bilježenje podataka sadržanih u potvrdama. Nunavut se koristi sustavom za praćenje krzna za informacije o podrijetlu kože s krznom i za izdavanje certifikata za kožu tuljana s krznom.

Niti jedno od priznatih tijela nije izvijestilo o problemima povezanima sa zaštitom osobnih podataka pri obradi potvrda. U Nunavutu je sustav za praćenje krzna dijelom i financijski sustav te je njegov sadržaj stoga povjerljiv.

c) Informacije putem oznake s kodom QR

Komisija se na zahtjev Grenlanda složila da se na proizvode od tuljana stavlja oznaka s kodom QR radi boljeg informiranja potrošača o postojanju i legitimitetu iznimke za inuitske zajednice. Za proizvode od tuljana označene posebnim kodom i popraćene potvrdom koju je izdalo jedno od priznatih tijela olakšano je stavljanje na tržište EU-a. Taj kôd QR povezan je s internetskom stranicom na kojoj se nalaze informacije o režimu EU-a o tuljanima.

Grenland i Nunavut upotrebljavaju kôd QR. U Nunavutu se on stavlja na kožu tuljana s krznom i na privjesnice za proizvode koje upotrebljavaju obrtnici. Sjeverozapadni teritoriji još ga ne upotrebljavaju jer bi ga trebalo povezati s postojećim sustavom označivanja ili robnih marki proizvoda, a za to bi trebalo izmijeniti registrirane žigove kako bi se uključio kôd QR.

d) Opća procjena

Priznata tijela dostavila su svoju procjenu funkcioniranja i djelotvornosti iznimke za „inuitske ili druge autohtone zajednice" na svojem državnom području.

U Grenlandu Ministarstvo ribarstva, lova i poljoprivrede priznaje da je EU predan poštovanju i promicanju prava autohtonih naroda, uključujući pravo na slobodno obavljanje gospodarskih aktivnosti. Međutim, u praksi smatraju da režim EU-a o tuljanima negativno utječe na inuitske ili druge autohtone zajednice. Ministarstvo smatra da je potrebno bolje upoznati europske građane s problemom te ih bolje informirati o zakonitosti trgovine proizvodima od tuljana koje ulove inuitske ili druge autohtone zajednice jer će se time vratiti povjerenje potrošača u proizvode od tuljana iz Grenlanda.

Vlada Nunavuta smatra da iznimka koja se odnosi na „inuitske ili druge autohtone zajednice" djeluje pravilno. Međutim, u dogovoru s EU-om potrebno je riješiti neka praktična pitanja u pogledu izdavanja potvrda. Nunavut bi želio da se certifikat izdan za određenu kožu s krznom može koristiti za sve proizvode izrađene od te kože. Htio bi pojednostavniti i sam certifikat kako bi se smanjio broj informacija koje proizvođač mora dostaviti (npr. zemlja stavljanja na tržište), a možda čak i da certifikat bude u obliku privjesnice s kodom QR. Kad bi se riješila prethodno navedena pitanja, izuzeće bi moglo biti djelotvorno u osiguravanju načina na koji bi inuitski proizvođači iz Nunavuta mogli pristupiti tržištu EU-a. Zahtjevi u pogledu certificiranja stvorili su nepotrebno opterećenje i djeluju destimulirajuće za inuitske proizvođače i kupce iz EU-a. Nunavut bi pozdravio potporu EU-a za aktivnosti informiranja proizvođača EU-a, muzeja i trgovaca na malo o postojanju i funkcioniranju izuzeća. Nunavut želi poduprijeti EU u osiguravanju da se prava autohtonih naroda, neovisnost u opskrbi hranom i smanjenje siromaštva ostvaruju i rješavaju donesenim zakonodavstvom.

Vlada Sjeverozapadnih teritorija smatra da je izravna korist od iznimke vrlo ograničena. Troškovi izdavanja potvrda bili bi veći od vrijednosti proizvoda od tuljana koje bi sustav trebao pratiti i certificirati u skladu s Uredbom EU-a te bi se stoga ti troškovi morali prenijeti na Inuvialuite/Inuite. Učinak iznimke za inuitske zajednice bio bi znatno poboljšan kad bi se EU složio da se svi tuljani koje ulove Inuvialuiti u Sjeverozapadnim teritorijima smatraju usklađenima i stoga automatski certificiranima. U suradnji s EU-om mogao bi se razviti sustav za identifikaciju koža s krznom i izdavanje privjesnica za proizvode. U suprotnom bi

bilo nužno vanjsko financiranje kako bi se stvorio i održavao sustav, usklađen sa zahtjevima Uredbe EU-a, koji bi Inuitima omogućio djelotvoran pristup tržištu EU-a. Domaće i lokalno tržište proizvoda od tuljana i sirovina i dalje je zdravo; međutim, izvozno tržište ograničeno je ili gotovo da i ne postoji. Razina lova koji se obavlja radi osiguravanja egzistencije ostala je relativno nepromijenjena tijekom godina, ali bilježi pad od 2000., što je u skladu sa smanjenom potražnjom i stvarnim obujmom prodaje. U cilju stabiliziranja cijena radi potpore tradicionalnom gospodarstvu, Vlada Sjeverozapadnih teritorija uspostavila je 2009. program za ublažavanje učinaka zabrane stavljanja na tržište proizvoda od tuljana koju je uveo EU. U proteklih 10 godina samo je 16 % sirovih koža s krznom prodano izvan Kanade, s potencijalnim gubitkom prihoda od 140 000 kanadskih dolara.

Priznata tijela procijenila su utjecaj Uredbe o trgovini proizvodima od tuljana na društveno-gospodarski razvoj inuitskih ili drugih autohtonih zajednica na svojem području.

U Grenlandu su lov na tuljane i trgovina proizvodima od tuljana od temeljne društveno-gospodarske i kulturne važnosti za inuitske zajednice. Provedba režima EU-a o tuljanima imala je golem utjecaj na lov na tuljane, posebno na udaljenim i izoliranim područjima u sjevernom i istočnom Grenlandu. U usporedbi s razdobljem 2005.–2008., tj. prije režima EU-a o tuljanima, broj tuljana ulovljenih u Grenlandu u razdoblju od 2014. do 2017. smanjio se za 35 %. Broj koža tuljana prodanih štavionici Great Greenland A/S u razdoblju 2015.–2018. smanjio se za 66 %, dok se broj koža tuljana prodanih na međunarodnom tržištu u istom razdoblju smanjio za 54 %, s najvećim padom od 92 % u 2010., a broj koža prodanih na nacionalnom tržištu smanjio se za 38 %. Međutim, broj koža tuljana zadržanih za osobne potrebe u razdobljima 2005.–2008. i 2014.–2017. ostao je na istoj razini. Ministarstvo ribarstva, lova i poljoprivrede dovodi u pitanje osnovu za uvođenje režima o tuljanima te napominje da bi i bez njega bio moguć održiv lov na tuljane pri kojem se u potpunosti vodi računa o dobrobiti životinja. Ministarstvo je zabrinuto zbog toga što nije provedena prethodna procjena, među ostalim percipiranih zabrinutosti današnjih europskih građana kao osnovnog opravdanja za donošenje Uredbe te mogućih alternativnih načina rješavanja istih koji manje ograničavaju trgovinu. Ministarstvo je zabrinuto i zbog toga što režim EU-a o tuljanima, čak i s iznimkom koja se odnosi na Inuite, nije u skladu s konceptom plavog gospodarstva, koji EU podržava u svim aspektima održivog iskorištavanja živih resursa, osim za vrste tuljana.

U Nunavutu i u Sjeverozapadnim teritorijima lov, potrošnja, dizajn i prodaja proizvoda od tuljana, koji se odvijaju tijekom čitave godine, dugogodišnji su dio kulturnog izričaja i gospodarskog života inuitskog društva. Inuiti danas ovise o tuljanima kako bi osigurali opskrbu hranom i prihod na području s najvećim cijenama kupovne hrane i ograničenim mogućnostima zapošljavanja. Lov na tuljane omogućuje Inuitima da održavaju veze s kopnom i prenose tradicionalno znanje i vještine na mlađe generacije. Vlade Nunavuta i Sjeverozapadnih teritorija surađuju s obrtnicima i udrugama obrtnika na promicanju održivog, tradicionalnog i suvremenog gospodarstva svojeg područja, u cilju postizanja jednake ekonomske neovisnosti muškaraca i žena. Inuitske žene uglavnom prodaju svoje proizvode od tuljana na lokalnoj razini unutar svoje zajednice i ne izvoze ih u EU, iako su ti proizvodi u potpunosti u skladu s Uredbom. Glavni razlozi za to su, među ostalim, strah od kršenja režima EU-a o tuljanima, prepreke trgovini koje su rezultat same zabrane (gubitak interesa kupaca, nedostatak veza s potencijalnim kupcima), neiskustvo u međunarodnoj trgovini i nejasnoće u pogledu certifikacije kože u odnosu na proizvode od certificiranih koža s krznom. Nunavut smatra da Uredba još nije polučila pozitivan učinak na društveno-gospodarski razvoj Inuita. Iako je režim EU-a o tuljanima otvorio određene mogućnosti, ipak se smatra instrumentom strogog nadzora. Vlada Nunavuta poziva EU da se sastane s priznatim tijelima i drugim

uključenim dionicima radi rasprave o načinima bolje provedbe zahtjeva iz Uredbe kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri ostvarile koristi od izuzeća za Inuite u svijetu koji se mijenja.

Sjeverozapadni teritoriji još stvaraju odgovarajuće administrativno okruženje za usklađivanje s iznimkom. Ključni prvi korak, utvrđivanje lokalnih kapaciteta i potencijalnih tržišta/potražnje, odgođen je na neodređeno vrijeme. Očekivalo se da će pripremni rad za ispitivanje izvedivosti poslužiti kao temelj za donošenje strateških odluka o ulaganju unutar sektora te potaknuti relevantan i održiv razvoja sektora, ali tek ga treba provesti. Promotivno događanje koje je održano u ožujku 2019. pomoglo je u utvrđivanju nekih novih tržišnih prilika među lokalnim stanovništvom i gostujućim populacijama. Sjeverozapadni teritoriji potvrđuju činjenicu da EU priznaje Inuite kao posebno društvo od kulturne važnosti i potrebu da se na jednak način zaštite arktički okoliš i inuitsko postojanje. Međutim, smatraju da je režim EU-a o tuljanima uništio tržište EU-a za proizvode od tuljana te da je njegov negativan utjecaj na lokalna inuitska/inuvialuitska gospodarstva široko rasprostranjen. Vlada Sjeverozapadnih teritorija potiče EU na raspravu o zabrani trgovine proizvodima od tuljana u javnom forumu i na objavu priopćenja u kojem se potvrđuje postojanje iznimke za Inuite te navode dosad priznate jurisdikcije. Forum bi trebao promicati pravo Inuita na prodaju sirovih ili prerađenih proizvoda od tuljana unutar EU-a te mogućnost da građani EU-a zakonito posjeduju i prodaju na veliko/na malo certificirane proizvode.

Od priznatih tijela tražilo se i da procijene učinak Uredbe na tuljane na njihovu području. Grenlandsko Ministarstvo ribarstva, lova i poljoprivrede želi naglasiti da je trgovina proizvodima od tuljana zakonita i održiva djelatnost, koju ne bi trebalo otežavati ili stigmatizirati te da inuitske ili druge autohtone zajednice brinu o dobrobiti životinja. Nunavut i Sjeverozapadni teritoriji smatraju da Uredba nije utjecala na populacije tuljana niti je iznimka dovela do povećanja lova. Lov se provodio i nastavlja se provoditi u skladu s propisima o lovu i inuitskim vrijednostima. U Sjeverozapadnim teritorijima inuvialuitski/inuitski lovci koji love tuljane radi egzistencije povijesno su primjenjivali tradicionalne humane metode lova. Tuljani se i dalje održivo love kao zdrav i pristupačan izvor bjelančevina i ulja bogatog omega-3 masnim kiselinama. Njihova je koža s krznom namijenjena za domaću uporabu ili predstavlja vrijedan izvor prihoda.

5. Zaključci

Kao što je prethodno navedeno, ovo se Izvješće temelji na doprinosima svih država članica EU-a osim njih četiriju (Francuske, Grčke, Luksemburga i Malte) i na izvješćima triju priznatih tijela u zemljama iz kojih proizvodi potječu.

a) Provedba u državama članicama EU-a

Iako je, prema statističkim podacima koje su dostavila priznata tijela Grenlanda i Nunavuta, nekoliko država članica EU-a uvozilo proizvode od tuljana koji su obuhvaćeni iznimkom za „inuitske ili druge autohtone zajednice”, samo je Danska izvijestila o tome.

Većina država članica nema populacija tuljana na svojem državnom području. U nordijskim državama članicama EU-a (Danskoj, Finskoj i Švedskoj) te u Estoniji sve veća populacija tuljana postaje problem za ribare. Smatra se da tuljani nanose znatnu štetu lokalnom ribolovu, jedu ulove, uništavaju ribolovni alat i kontaminiraju riblje stokove parazitima.

Te četiri države članice odobravaju lov na tuljane zbog razloga povezanih s upravljanjem morskim resursima, pod uvjetom da se poštuju stroga pravila u pogledu lovnih

kvota/sezona/područja, osposobljavanja lovaca, brige za dobrobit životinja, primijenjene metode usmrćivanja, vrste pušaka i streljiva. Izrazili su žaljenje zbog toga što je iznimka za upravljanje morskim resursima uklonjena iz Uredbe EU-a o trgovini proizvodima od tuljana, zbog čega je nezakonito da lovci stavljaju na tržište EU-a proizvode od tuljana koji su rezultat takvog lova. Smatraju da činjenica da samo lovci mogu upotrebljavati proizvode od tuljana isključivo za vlastite potrebe odvraća od lova, jer on postaje skuplji od koristi koja bi se njime mogla ostvariti. Tvrde i da je činjenica da se svi dijelovi ulovljenih tuljana ne mogu u potpunosti iskoristiti te da trupovi završavaju na odlagalištima otpada suprotna načelu održive uporabe resursa. Švedska smatra da bi se tuljan trebao vrednovati kao resurs te da bi ekonomsku vrijednost lovačkog turizma i prodaju proizvoda od tuljana trebalo analizirati u odnosu na trošak nadoknade za štete koje ribarima prouzroče tuljani, što je predviđeno nacionalnim zakonodavstvom. Četiri države članice tvrde da trgovina proizvodima od tuljana nikad nije bila velik sektor sa znatnim ekonomskim rezultatima, ali da u obalnim područjima trgovina može pridonijeti kao izvor prihoda i način njegovanja kulturnih vrijednosti. Traže da se lokalnim zajednicama dopusti barem mala prodaja ručno izrađenih proizvoda kako bi se nadoknadili troškovi lova i predstavili kreativnost i tradicija tih zajednica.

Populacije tuljana pomno se prate u tim četirima državama članicama, a mali broj tuljana koji je bio reguliran tijekom izvještajnog razdoblja imao je gotovo zanemariv utjecaj na veličinu i stanje očuvanosti sve veće populacije čunjastih, prstenastih i običnih tuljana. Te četiri države članice smatraju da lov na tuljane koji se provodi radi održivog upravljanja morskim resursima i pri kojem se u potpunosti vodi računa o dobrobiti životinja te se ne bacaju dijelovi ulovljene životinje, nego se svi dijelovi iskorištavaju ne bi trebao izazvati moralnu zabrinutost javnosti. Nedavna je anketa pokazala da 50 % finskih građana ima pozitivan stav prema maloj trgovini proizvodima od tuljana.

b) Provedba koju vrše priznata tijela

Priznata tijela potvrđuju predanost EU-a poštovanju i promicanju prava autohtonih naroda, uključujući pravo na slobodno obavljanje gospodarskih djelatnosti, te žele poduprijeti EU u osiguravanju da se ta prava, ali i neovisnost u opskrbi hranom i smanjenje siromaštva, ostvaruju i rješavaju donesenim zakonodavstvom.

Međutim, smatraju da režim EU-a za tuljane ima negativne učinke na inuitske ili druge autohtone zajednice te da su zahtjevi u pogledu certificiranja stvorili nepotrebno opterećenje i djeluju destimulirajuće za inuitske proizvođače i kupce iz EU-a. Grenland naglašava da je trgovina proizvodima od tuljana zakonita i održiva djelatnost, koju ne bi trebalo otežavati ili stigmatizirati te da inuitske ili druge autohtone zajednice brinu o dobrobiti životinja. Sjeverozapadni teritoriji još stvaraju odgovarajuće administrativno okruženje za usklađivanje s iznimkom, no smatraju da je režim EU-a o tuljanima uništio tržište EU-a za proizvode od tuljana te da bi se znatno poboljšao kad bi se EU složio da se svi tuljani koje ulove Inuiti/Inuvialuiti u Sjeverozapadnim teritorijima smatraju usklađenima i stoga automatski certificiranima. Grenland smatra da bi načini rješavanja mogućih percipiranih zabrinutosti europskih građana koji manje ograničavaju trgovinu, kao i održiv lov na tuljane pri kojem se u potpunosti vodi računa o dobrobiti životinja, bili mogući i bez režima EU-a o tuljanima. U Grenlandu se broj ulovljenih tuljana i koža tuljana prodanih na domaćem ili međunarodnom tržištu u razdoblju od 2014. do 2017. znatno smanjio u odnosu na razdoblje prije uvođenja režima EU-a o tuljanima.

U Nunavutu i u Sjeverozapadnim teritorijima Uredba nije utjecala na populacije tuljana niti je iznimka dovela do povećanja lova, koji se i dalje provodi u skladu s propisima o lovu i

inuitskim vrijednostima. U Sjeverozapadnim teritorijima inuvialuitski/inuitski lovci koji love radi egzistencije i dalje love tuljane na održiv način koristeći se tradicionalnim humanim metodama jer su im oni zdrav i pristupačan izvor hrane i vrijedan izvor prihoda.

Grenland potiče EU da bolje upozna europske građane s problemom te ih bolje informira o zakonitosti trgovine proizvodima od tuljana koje ulove inuitske ili druge autohtone zajednice jer će se time vratiti povjerenje potrošača. Nunavut poziva EU da se sastane s priznatim tijelima i drugim uključenim dionicima radi rasprave o načinima bolje provedbe zahtjeva iz Uredbe kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri ostvarile koristi od izuzeća za Inuite u svijetu koji se mijenja. Sjeverozapadni teritoriji potiču EU na raspravu o zabrani trgovine proizvodima od tuljana u javnom forumu i na objavu priopćenja u kojem se potvrđuju postojanje iznimke za Inuite te pravo Inuita da prodaju proizvode od tuljana u EU-u i pravo građana EU-a da zakonito posjeduju certificirane proizvode od tuljana.

6. Sljedeći koraci

Nastavno na postavljena pitanja i zabrinutosti koje su izrazile četiri države članice EU-a pogođene povećanjem populacije tuljana i tri priznata tijela, Europska komisija će 2020. organizirati poseban sastanak „Skupine stručnjaka nadležnih upravnih tijela za CITES" iz država članica EU-a, koji će posebno biti posvećen trgovini proizvodima od tuljana, te će pozvati priznata tijela da se pridruže sastanku u vezi s točkama dnevnog reda koje se odnose na pitanja koja su za njih relevantna.